

Rolnummer 827
Arrest nr. 4/96 van 9 januari 1996

ARREST

In zake : de prejudiciële vragen over artikel 10, 4°, van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen, gesteld door de Raad van State.

Het Arbitragehof,

samengesteld uit de voorzitters M. Melchior en L. De Grève, en de rechters P. Martens, G. De Baets, E. Cerexhe, H. Coremans en A. Arts, bijgestaan door de griffier L. Potoms, onder voorzitterschap van voorzitter M. Melchior,

wijst na beraad het volgende arrest :

*

* *

I. *Onderwerp van de prejudiciële vragen*

Bij een arrest nr. 50.949 van 21 december 1994, stelt de XIde kamer van de afdeling administratie van de Raad van State aan het Hof de volgende prejudiciële vragen :

« Houdt artikel 10, 4^o, van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen, aldus geïnterpreteerd dat de vreemde echtgenoot die om de uitoefening van het recht op gezinshereniging verzoekt duurzaam met zijn echtgenoot dient samen te wonen, een schending in van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet doordat het een discriminatie doet ontstaan tussen de vreemdelingen die geen onderdaan zijn van een lidstaat van de Europese Unie, naargelang hun echtgenoot al dan niet de Belgische nationaliteit bezit, aangezien de vreemdeling in het eerste geval zijn recht op gezinshereniging kan uitoefenen zonder dat hij behoeft te bewijzen dat hij met zijn echtgenoot samenwoont, en hem het recht op verblijf in het tweede geval wordt ontzegd zo hij de echtheid en de duurzaamheid van de samenwoning niet bewijst ? »

« Houdt artikel 10, 4^o, van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen, aldus geïnterpreteerd dat de vreemde echtgenoot die om de uitoefening van het recht op gezinshereniging verzoekt duurzaam met zijn echtgenoot dient samen te wonen, een schending in van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet doordat het een discriminatie doet ontstaan tussen de Belgen en de vreemdelingen, aangezien de eerstgenoemden gescheiden van hun echtgenoot mogen leven zonder andere gevolgen dan die waarin voorzien is door de artikelen 223 en volgende van het Burgerlijk Wetboek, en de anderen dat niet mogen zonder ook nog het recht te verliezen om in België te verblijven ? »

II. *De feiten en de rechtspleging in het bodemgeschil*

De Minister van Binnenlandse Zaken verwierp op 16 december 1992 een verzoek tot herziening dat was ingediend door Moustapha Chairi, van Marokkaanse nationaliteit, tegen een beslissing houdende weigering van verblijf met bevel het grondgebied te verlaten, die was genomen op 17 september 1990. De beslissing steunde op het advies van de Commissie van advies voor vreemdelingen, volgens hetwelk betrokkene zich niet kon beroepen op de gezinshereniging waarin artikel 10, 4^o, van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen voorziet. Terwijl die bepaling een effectief samenwonen vereist, leefde de betrokkene gescheiden van zijn echtgenote : gehuwd te Casablanca op 17 augustus 1988 met een in België gevestigde Marokkaanse onderdane, had hij met haar slechts van 22 augustus 1989 tot januari 1990 samengewoond.

Moustapha Chairi stelde voor de Raad van State een vordering tot schorsing en een beroep tot vernietiging van de beslissing van 16 december 1992 in. Bij arrest van 21 december 1994 beval de Raad van State de schorsing van de uitvoering van de voor de Raad bestreden beslissing en stelde het Hof de twee voormelde vragen.

III. *De rechtspleging voor het Hof*

De expeditie van de verwijzingsbeslissing is op 1 maart 1995 ter griffie ingekomen.

Bij beschikking van dezelfde dag heeft de voorzitter in functie de rechters van de zetel aangewezen overeenkomstig de artikelen 58 en 59 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof.

De rechters-verslaggevers hebben geoordeeld dat er geen aanleiding was om artikel 71 of 72 van de organieke wet toe te passen.

Van de verwijzingsbeslissing is kennisgegeven overeenkomstig artikel 77 van de organieke wet bij op 20 maart 1995 ter post aangetekende brieven.

Het bij artikel 74 van de organieke wet voorgeschreven bericht is bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 22 maart 1995.

Memories zijn ingediend door :

- M. Chairi, wonende te 1000 Brussel, Fonteinstraat 5, bij op 28 april 1995 ter post aangetekende brief;
- de Ministerraad, Wetstraat 16, 1000 Brussel, bij op 4 mei 1995 ter post aangetekende brief.

Van die memories is kennisgegeven overeenkomstig artikel 89 van de organieke wet bij op 10 mei 1995 ter post aangetekende brieven.

Memories van antwoord zijn ingediend door :

- de Ministerraad, bij op 31 mei 1995 ter post aangetekende brief;
- M. Chairi, bij op 9 juni 1995 ter post aangetekende brief.

Bij beschikking van 4 juli 1995 heeft het Hof de termijn waarbinnen het arrest moet worden gewezen, verlengd tot 1 maart 1996.

Bij beschikking van 13 september 1995 heeft het Hof de zaak in gereedheid verklaard en de dag van de terechtzitting bepaald op 5 oktober 1995.

Van die beschikking is kennisgegeven aan de partijen en hun advocaten bij op 14 september 1995 ter post aangetekende brieven.

Op de openbare terechtzitting van 5 oktober 1995 :

- zijn verschenen :
 - . Mr. J.-P. Lagasse, advocaat bij de balie te Brussel, voor M. Chairi;
 - . Mr. P. Legros en Mr. Ph. Coenraets, advocaten bij de balie te Brussel, voor de Ministerraad;
- hebben de rechters-verslaggevers P. Martens en G. De Baets verslag uitgebracht;
- zijn de voornoemde advocaten gehoord;
- is de zaak in beraad genomen.

De rechtspleging is gevoerd overeenkomstig de artikelen 62 en volgende van de organieke wet, die betrekking hebben op het gebruik van de talen voor het Hof.

IV. *In rechte*

- A -

Standpunt van Moustapha Chairi

A.1. Moustapha Chairi, van Marokkaanse nationaliteit, die op 17 augustus 1988 te Casablanca een in België gevestigde landgenote huwde, leefde in België met zijn echtgenote samen vanaf 22 augustus 1989, aangezien zijn inreisvisum hem pas één jaar na zijn huwelijk werd uitgereikt. Met uitzondering van zijn vader, die in Marokko bleef, emigreerde heel zijn familie : een zus leeft in Nederland, een andere zus en een broer in België; acht ooms en neven of nichten zijn in Brussel gevestigd.

Zolang hij geen werk had gevonden, aanvaardde Moustapha Chairi in de familie van zijn echtgenote te leven. Zodra hij een betrekking had, zocht hij huisvesting en ondertekende met zijn echtgenote, in mei 1990, een huurovereenkomst betreffende een appartement in een gebouw dat gelegen is te 1000 Brussel, Fonteinstraat 5. Op dat adres - waar hij nog steeds verblijft - stelde, op verzoek van de echtgenoot, de vrederechter de echtelijke woonplaats vast bij vonnis van 29 november 1990.

Ten aanzien van de weigering van de echtgenote om opnieuw te gaan samenwonen machtigde de vrederechter de echtgenoten afzonderlijk verblijf te houden bij vonnis van 17 januari 1991, waarbij hij het akkoord van de partijen vaststelde over de redenen van hun huwelijk en met name over het punt aan te nemen dat het niet om een verstandshuwelijk gaat.

Intussen had de Dienst Vreemdelingenzaken, op basis van de stopzetting van de samenwoning, Moustapha Chairi op 10 mei 1990 in kennis gesteld van een beslissing houdende weigering van verblijf met bevel het grondgebied te verlaten. De betrokkene diende een verzoek tot herziening in op 17 mei 1990. Hij werd door de Commissie van advies voor vreemdelingen gehoord op 10 september 1992. De voor de Raad van State bestreden handeling, namelijk de beslissing van 16 december 1992 waarbij zijn verzoek om herziening wordt verworpen, verwijst naar het advies van de Commissie van advies dat als volgt wordt gemootiveerd :

« Overwegende dat artikel 10, 4^o, van de wet, van de vreemdeling die zich op gezinshereniging beroept, niet alleen vraagt dat hij de bedoeling moet hebben met zijn echtgenote te komen samenwonen, maar ook een effectieve en duurzame samenwoning verplicht stelt.

Overwegende dat dit ten deze niet het geval is. » (eigen vertaling)

Ten aanzien van de eerste vraag

A.2. Artikel 10, 4^o, van de wet van 15 december 1980, zoals het geïnterpreteerd wordt door de Dienst Vreemdelingenzaken en de Commissie van advies, zou de onderdaan van een niet-E.G.-Staat, die de echtgenoot is van een vreemdeling die zelf onderdaan is van een derde Staat, verplichten tot een duurzame en vaste samenwoning, terwijl die voorwaarde niet gesteld wordt wanneer de onderdaan van een derde Staat als echtgenoot een persoon heeft van Belgische nationaliteit die onderdaan is van een E.G.-Staat. Artikel 40 van de wet van 15 december 1980 bepaalt immers dat met de E.G.-vreemdeling worden gelijkgesteld zijn echtgenoot die zich met hem komt vestigen, en de niet-E.G.-vreemdeling, echtgenoot van een Belg; die bepaling wordt door de Dienst Vreemdelingenzaken aldus geïnterpreteerd dat zij geen verplichting tot vaste samenwoning inhoudt. Die interpretatie steunt, zoals de Raad van State eraan herinnert in zijn arrest van 21 december 1994, op de interpretatie die het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen geeft aan de termen « vestigen of komen vestigen ».

A.3. Uit de parlementaire voorbereiding van de betrokken bepaling blijkt dat de nagestreefde doelstelling erin bestond een einde te maken aan de misbruiken van gezinshereniging die vastgesteld werden onder de vroegere wetgeving, met name via gezinsherenigingen in serie (*Gedr. St.*, Kamer, 1983-1984, nr. 756-1, pp. 3 tot 5). Er werd daarentegen geen bijzondere regel vermeld ten aanzien van een minimumduur van de samenwoning of een duur van de verblijfsvergunning op basis van de samenwoning van de echtgenoten.

A.4. Het aldus gemaakte onderscheid in behandeling wordt niet verantwoord door de nagestreefde doelstelling. Indien het erom gaat de strijd aan te binden tegen de praktijk van verstandshuwelijken, staat

artikel 10, 4°, er niet aan in de weg wanneer die huwelijken gesloten worden tussen vreemdelingen die onderdaan zijn van een derde Staat en E.G.-vreemdelingen of Belgen vermits, in dat geval, een duurzame en effectieve samenwoning niet wordt vereist om het recht te genieten op Belgisch grondgebied te verblijven.

Op dezelfde wijze worden ook personen identiek behandeld die zich in objectief verschillende situaties bevinden, namelijk de vreemdelingen die onderdaan zijn van derde Staten die een huwelijk hebben aangegaan met de wens een gezin te stichten en alle daaruit voortvloeiende verplichtingen op zich te nemen, enerzijds, en de vreemdelingen die onderdaan zijn van een derde Staat die een huwelijk aangingen met als enig doel hun verblijf in België te regulariseren, anderzijds.

Daartegenover staat dat, aangezien het parket een recht tot vordering van de vernietiging van schijnhuwelijken heeft, de overheden over een middel beschikken om dergelijke huwelijken te bestrijden waarbij de schijnechtgenoot zonder onderscheid behandeld wordt, ongeacht de nationaliteit van de echtgenoot die in België verblijft en zonder dat de ongelijkheden ontstaan die de bepaling doet rijzen die wordt onderzocht in de aan het Hof ter beoordeling voorgelegde interpretatie.

De in het geding zijnde bepaling roept dus een discriminatie in het leven tussen de vreemdelingen die geen onderdaan zijn van een Lid-Staat van de Europese Unie, naargelang hun echtgenoot al dan niet de Belgische nationaliteit of die van een E.G.-onderdaan bezit.

Ten aanzien van de tweede vraag

A.5. Volgens de interpretatie die door de Dienst Vreemdelingenzaken gegeven wordt aan artikel 10, 4°, van de wet van 15 december 1980, leidt de stopzetting van de samenwoning tot de stopzetting tot het recht op verblijf, ongeacht het ogenblik waarop die tot stand komt, zonder dat een onderscheid wordt gemaakt of de huwelijksband verbroken is en ongeacht de redenen die ten grondslag liggen aan het stopzetten van de samenwoning.

Aldus besluit de Dienst ten deze tot het verwerpen van de verblijfsaanvraag terwijl de feitelijkheid van het huwelijk in rechte werd vastgesteld en de stopzetting van de samenwoning voortvloeit uit het enkele feit van de echtgenote en niet van de verzoekende partij, die herhaaldelijk vroeg om hervatting van het huwelijksleven.

A.6. Hoewel de nationaliteit een objectief criterium van onderscheid is, kan men zich vragen stellen bij het belang van het onderscheid in behandeling tussen de Belgen en de vreemdelingen die onderdaan zijn van een derde Staat, dat uitsluitend steunt op de nationaliteit, gelet op artikel 22 van de Grondwet, artikel 8 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens en artikel 17 van het Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten.

A.7. Hoewel artikel 22 van de Grondwet bepaalt : « Ieder heeft recht op eerbiediging van zijn privé-leven en zijn gezinsleven, behoudens in de gevallen en onder de voorwaarden door de wet bepaald », moeten de beperkingen op dat recht in overeenstemming zijn met de normen van het internationaal recht die rechtstreeks werken in onze interne rechtsorde krachtens het principe van de voorrang van de normen, dat door de rechtspraak van het Hof van Cassatie werd vastgesteld.

A.8. Aldus mag het recht op eerbiediging van het privé-leven en het gezinsleven slechts beperkt worden onder de in artikel 8.2 van het Europees Verdrag opgesomde voorwaarden.

Ten deze maakt artikel 10, 4°, van de wet van 15 december 1980, in de interpretatie die de prejudiciële vraag verantwoordt, een inmenging mogelijk van de overheid in het privé- en gezinsleven van de vreemdelingen die onderdaan zijn van een derde Staat die, ook al wordt hierbij een legitiem doel nagestreefd, niet evenredig is met het beoogde doel, in zoverre zij uitsluitend steunt op de ontstentenis van effectieve en duurzame samenwoning, zonder dat gelet wordt op de vastheid van de huwelijksband, de feitelijkheid van het huwelijk bij het aangaan ervan en de redenen om de samenwoning stop te zetten.

A.9. Aldus worden op dezelfde wijze personen behandeld die zich in objectief verschillende situaties bevinden : die welke een huwelijk hebben gesloten met de wil een gezin te stichten en die welke als enig doel hadden hun situatie te regulariseren.

A.10. Ook worden zonder objectieve reden de vreemdelingen en de Belgen verschillend behandeld vermits de laatstgenoemden het samenwonen met hun echtgenoot kunnen opschorten zonder andere gevolgen dan die waarin de artikelen 223 en volgende van het Burgerlijk Wetboek voorzien, terwijl de vreemdelingen een dergelijke opschorting van het samenwonen kunnen ondergaan met die gevolgen en bovendien het verlies van het recht van verblijf in België.

Standpunt van de Ministerraad

A.11. Het recht op gezinshereniging vindt zijn verantwoording in het feit dat de migrerende werknemers het recht moet toegekend worden om met hun gezin samen te leven in het land waar zij mogen werken. Men oordeelde dat een immigratiepolitiek waarbij aan de vreemde werknemers het recht zou worden ontzegd vergezeld te zijn van hun verwanten onverenigbaar moest worden geacht met de artikelen 8 en 12 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (*Gedr. St.*, Kamer, 1974-1975, nr. 653/1, p. 16). Dat de vreemdeling die de echtgenoot is van een Belg een gunstiger stelsel geniet dan indien hij de echtgenoot is van een vreemdeling, komt omdat men wil vermijden dat de echtgenoot van een Belg minder goed behandeld zou worden dan de echtgenoot van de onderdaan van een andere Lid-Staat van de Europese Unie, die een gunstregeling geniet krachtens artikel 40 van de wet van 15 december 1980, vastgesteld met toepassing van Europese richtlijnen en verordeningen (*ib.*, p. 17).

A.12. De oorspronkelijke tekst van artikel 10, 4°, bepaalde dat tot een verblijf van meer dan drie maanden werd toegelaten : « de vreemdeling, niet van tafel en bed gescheiden echtgenoot van een vreemdeling die toegelaten of gemachtigd werd om in het Rijk te verblijven, ... ». Er werd voorgesteld die tekst te vervangen door « de vreemdeling die de echtgenoot is van een tot een verblijf in het Rijk toegelaten of gemachtigd vreemdeling, en die met deze samenleeft of van wie deze verlangt dat hij zich bij hem vervoegt ... ». De Regering kon die uitbreiding niet aanvaarden omdat hierdoor de vereiste om in gemeenschap te leven primordiaal werd (*ib.*, p. 17). Dat standpunt werd gedeeld door de afdeling wetgeving van de Raad van State (*ib.*, p. 71).

De wet van 28 juni 1984 verving die tekst door : « de vreemdeling die de echtgenoot is van een tot een verblijf in het Rijk toegelaten of gemachtigde vreemdeling of van een tot vestiging aldaar gemachtigde vreemdeling en die met deze komt samenleven, (...) ». Die wijziging strekte ertoe het recht op gezinshereniging te beperken, met name door de herhaalde herenigingen rond eenzelfde vreemdeling (artikel 10, tweede lid) alsmede de herenigingen « in serie » (artikel 10, derde lid) te verbieden. In de parlementaire voorbereiding worden de redenen voor de wijziging van artikel 10, 4°, niet uiteengezet.

A.13. Aangezien de wetgever niet bepaalde op welk ogenblik er van in gemeenschap leven sprake moet zijn, noch op welk ogenblik dat kan of moet worden nagegaan, gaf de kwestie aanleiding tot controverses. Door de wet van 6 augustus 1993 wilde de wetgever een einde maken aan die twijfels. In de praktijk controleert de administratie niet op de dag van de indiening van het verzoek maar verscheidene maanden of zelfs jaren later, wat door de rechtspraak van de Raad van State wordt toegelaten, die in talrijke arresten stelde dat « de verzoeker het recht verliest op verblijf wanneer hij het samenwonen met zijn echtgenote heeft stopgezet ».

Ten aanzien van de eerste vraag

A.14. De vereiste van permanentie vloeit meer voort uit de huidige interpretatie van de Raad van State wat het ogenblik betreft van de controle van de samenwoning dan uit de tekst van artikel 10, 4°, zelf (zie het arrest Chtioui, nr. 53.030 van 24 april 1995).

A.15. Weliswaar legt artikel 10 een samenwoningsvoorwaarde op die niet gesteld wordt door artikel 40 van dezelfde wet, maar daarom is het onderscheid nog niet discriminatoir.

Het mechanisme van de gezinshereniging is niet bedoeld ten aanzien van de echtgenoot die zich vervoegt maar ten aanzien van de echtgenoot bij wie men zich vervoegt. Het is dus verantwoord dat op grond van het bestaan van het kerngezin de door de wetgever aangenomen oplossing wordt gerechtvaardigd : wanneer er geen leven in gemeenschap is, verdwijnt de noodzaak van gezinshereniging.

Het verschil in behandeling met de vreemdeling die de echtgenoot is van een Belg is verantwoord, gelet op de Belgische nationaliteit van de echtgenoot bij wie men zich vervoegt. De zorg van de wetgever bestond erin

de Belgische onderdaan gelijk te stellen met de vreemde onderdaan. Het aangeklaagde onderscheid vindt dus slechts zijn oorsprong in de gelijkstelling die vervat ligt in artikel 40, dat grondwettelijk verantwoord wordt door de zorg de Belgen en de E.G.-onderdanen die gehuwd zijn met E.G.- en niet-E.G.-onderdanen identiek te behandelen.

Beoordeeld ten opzichte van de in België verblijvende echtgenoot is het onderscheid verantwoord.

De eerste vraag moet negatief worden beantwoord.

Ten aanzien van de tweede vraag

A.16. Artikel 10, 4^o, dat ertoe strekt de gezinshereniging te bevorderen, mag er niet toe leiden dat een vreemdeling een verblijfsvergunning kan verkrijgen hoewel hij gescheiden leeft van zijn echtgenoot, terwijl het leven in gemeenschap de determinerende grond is voor de toekenning van het recht op verblijf. De vereiste van samenwoning wordt verantwoord door de wil te vermijden dat verstandshuwelijken tussen niet-E.G.-vreemdelingen van wie er reeds een in België verblijft, de toegang tot het grondgebied mogelijk maken van een te groot aantal vreemdelingen. Overigens is het begrip « scheiding » een feitelijke vraag die door de administratie onder toezicht van de Raad van State wordt beoordeeld (zie arrest nr. 41.626 van 19 januari 1993).

A.17. Tussen het ogenblik van de aanvraag en het ogenblik van de beslissing van de overheid is het noodzakelijk het bestaan en de duurzaamheid van het leven in gemeenschap over een voldoende significante referentieperiode te kunnen beoordelen. Door de wet van 6 augustus 1993, die een artikel 12bis invoegde in de wet van 15 december 1980 en die in werking trad op 1 maart 1994, stelde de wetgever een maximumtermijn vast van twaalf maanden, verlengbaar met drie maanden bij een met redenen omklede beslissing.

Het aangeklaagde onderscheid komt hieruit voort dat de Belgen aan geen enkele voorwaarde hoeven te voldoen om op het nationale grondgebied te blijven, vermits het om een recht gaat dat gekoppeld is aan de hoedanigheid van burger.

A.18. Nadat de vreemdeling van rechtswege werd toegelaten tot het verblijf van meer dan drie maanden omdat hij aan de wettelijke voorwaarden voldoet, is het wettelijk niet toelaatbaar hem dat recht te doen verliezen. Hij wordt dan volledig gelijkgesteld met een Belg. Er kan geen sprake zijn van een schending van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet.

Antwoord van de Ministerraad

Ten aanzien van de eerste vraag

A.19. Het is onjuist te beweren dat de wetgever als enig doel had de hereniging in serie te verbieden. Hij wilde ook de hereniging alleen op basis van een intentieverklaring om samen te leven onmogelijk maken (*Gedr. St.*, Kamer, 1974-1975, nr. 653/1, pp. 17 en 71).

A.20. De oorsprong van het aangeklaagde mechanisme ligt in het gemeenschapsrecht, aangezien de Belgische wet de omzetting is van de verordening 1612/68 van de Raad van de Europese Gemeenschappen, zoals het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen die interpreteerde in een arrest van 13 februari 1985.

A.21. De tweede aangevoerde discriminatie gaf geen aanleiding tot een prejudiciële vraag en kan dus niet onrechtstreeks worden onderzocht.

Ten aanzien van de tweede prejudiciële vraag

A.22. Wat de periode betreft vóór de beslissing van de Minister wordt verwezen naar de weerleggingen die werden uiteengezet bij het onderzoek van de eerste vraag.

Antwoord van Moustapha Chairi

Ten aanzien van de eerste vraag

A.23. In tegenstelling met wat de Ministerraad beweert heeft de in de eerste vraag vermelde discriminatie geen betrekking op artikel 40 van de wet van 15 december 1980. De bewoordingen van die bepaling zijn verantwoord gelet op de verplichtingen van België als Lid-Staat van de Europese Gemeenschap, krachtens de E.E.G.-verordening nr. 1612/68, inzonderheid artikel 10 ervan.

A.24. De wetgever mocht evenwel geen radicaal verschillende oplossing aannemen voor de niet-E.G.-vreemdelingen. Hij vermocht weliswaar in maatregelen te voorzien om de immigratiestroom die plaatsvond via de gezinshereniging te beheersen, maar hij deed dat door het voormelde artikel 10, 4°, in zoverre hij een samenwoning zonder nadere preciseringen vereiste. Door de stelling aan te nemen van de Dienst Vreemdelingenzaken volgens welke, in geval van stopzetting van de samenwoning met zijn echtgenoot, de niet-E.G.-vreemdeling het recht op verblijf verliest, zonder dat enige termijn of bijzondere reden van scheiding is vastgesteld, interpreteerde de Raad van State echter artikel 10, 4°, door de echtgenoot een onzeker statuut te geven, wat onevenredig is met het beoogde doel.

A.25. Uit de parlementaire voorbereiding van de wet van 6 augustus 1993 blijkt dat « een cruciale periode gelegen is tussen de zesde en de negende maand na de binnenkomst in België of na het sluiten van het huwelijk ». Daarom werd in artikel 12*bis* van de wet een termijn van één jaar vastgesteld (*Gedr. St.*, Kamer, B.Z. 1991-1992, nr. 133/3, p. 4).

A.26. De vereiste van werkelijke en permanente samenwoning gedurende de hele tijd van het onderzoek van de aanvraag en ongeacht de oorzaak of de reden van de scheiding van de echtgenoten miskent het verband van evenredigheid dat moet bestaan tussen de aangewende middelen en het beoogde doel.

Ten aanzien van de tweede vraag

A.27. Het Europees Hof voor de Rechten van de Mens oordeelde dat de bescherming van het privé-leven of het gezinsleven soms vereist dat de echtgenoten ontheven worden van de plicht tot samenwoning (arrest Airey van 9 oktober 1979). De vereiste van een werkelijke en een permanente samenwoning waarvan de, zelfs tijdelijke, opschorting tot het verlies van het recht op verblijf leidt, doet dus afbreuk aan het recht op eerbiediging van het privé-leven en het gezinsleven.

A.28. Die vereiste brengt bovendien het nut in het gedrang van een procedure op basis van artikel 223 van het Burgerlijk Wetboek. De verwijdering van het grondgebied legt een hypotheek op elke poging tot verzoening van de echtgenoten. Nog schokkender is de hypothese waarin door de verwijdering van het grondgebied elk contact met de gemeenschappelijke kinderen onmogelijk is gemaakt.

- B -

Ten aanzien van de eerste vraag

B.1. De beweerde discriminatie zou bestaan tussen twee categorieën van vreemdelingen die geen onderdaan zijn van een Staat van de Europese Unie : enerzijds, die welke een Belg hebben gehuwd, anderzijds, die welke een vreemdeling hebben gehuwd. Uit het arrest van de Raad van State, waarbij aan het Hof de prejudiciële vraag wordt gesteld, blijkt dat die laatste categorie de vreemdelingen betreft die geen onderdaan zijn van een Staat van de Europese Unie.

B.2. De eerstgenoemden zijn gemachtigd meer dan drie maanden in België te verblijven op de enkele voorwaarde dat zij gehuwd zijn met een Belg (artikel 40, § 5, *juncto* artikel 42 van de wet van 15 december 1980). De tweede groep wordt slechts toegelaten tot het verblijf van meer dan drie maanden indien hun samenwoning werkelijk en duurzaam is (artikel 10, eerste lid, 4^o, van de wet van 15 december 1980, zoals genterpreteerd door de Raad van State).

B.3. Artikel 191 van de Grondwet bepaalt : « Iedere vreemdeling die zich op het grondgebied van België bevindt, geniet de bescherming verleend aan personen en aan goederen, behoudens de bij de wet gestelde uitzonderingen ». Uit die bepaling volgt dat een verschil in behandeling waardoor een vreemdeling minder gunstig behandeld wordt, enkel door de wetgever kan worden ingesteld.

Artikel 191 heeft nochtans niet tot doel de wetgever ertoe te machtigen, wanneer hij een dergelijk verschil invoert, zich te onttrekken aan de eerbiediging van de fundamentele beginselen die in de Grondwet zijn verankerd. Hoewel de nationaliteit een objectief criterium is dat verschillende behandelingen kan verantwoorden, komt het aan het Hof toe na te gaan of de wetgever, wanneer hij een verschil in behandeling invoert, niet de beginselen van gelijkheid en niet-discriminatie miskent die zijn ingeschreven in de artikelen 10 en 11 van de Grondwet.

B.4. De artikelen 10 en 11 van de Grondwet hebben een algemene draagwijdte. Zij verbieden elke discriminatie, ongeacht de oorsprong ervan : de grondwettelijke regels van de gelijkheid en van de niet-discriminatie zijn toepasselijk ten aanzien van alle rechten en alle vrijheden, met inbegrip van die welke voortvloeien uit internationale verdragen die België binden, die door een instemmingsakte in de interne rechtsorde toepasselijk zijn gemaakt en die directe werking hebben.

B.5. Artikel 22 van de Grondwet bepaalt :

« Ieder heeft recht op eerbiediging van zijn privé-leven en zijn gezinsleven, behoudens in de gevallen en onder de voorwaarden door de wet bepaald.

De wet, het decreet of de in artikel 134 bedoelde regel waarborgen de bescherming van dat recht. »

B.6. Artikel 8 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens bepaalt :

« 1. Eenieder heeft recht op eerbiediging van zijn privé-leven, zijn gezinsleven, zijn huis en zijn briefwisseling.

2. Geen inmenging van enig openbaar gezag is toegestaan met betrekking tot de uitoefening van dit recht dan voor zover bij de wet is voorzien en in een democratische samenleving nodig is in het belang van 's lands veiligheid, de openbare veiligheid, of het economisch welzijn van het land, de bescherming van de openbare orde en het voorkomen van strafbare feiten, de bescherming van de gezondheid of de goede zeden, of voor de bescherming van de rechten en vrijheden van anderen. »

B.7. Wanneer bepalingen van het internationaal recht die in België directe werking hebben aan « eenieder » rechten toekennen, maar erbij preciseren dat het op sommige voorwaarden toegestaan is ervan af te wijken, moet het Hof nagaan of de wetgever de grenzen waarbinnen die afwijkingen zijn toegestaan niet heeft overschreden.

B.8. De grondwettelijke regels van de gelijkheid en de niet-discriminatie sluiten niet uit dat een verschil in behandeling tussen categorieën van personen wordt ingesteld, voor zover dat verschil op een objectief criterium berust en het redelijk verantwoord is.

Het bestaan van een dergelijke verantwoording moet worden beoordeeld rekening houdend met het doel en de gevolgen van de betwiste maatregel en met de aard van de ter zake geldende beginselen; het gelijkheidsbeginsel is geschonden wanneer vaststaat dat er geen redelijk verband van evenredigheid bestaat tussen de aangewende middelen en het beoogde doel.

B.9. De twee situaties die in de prejudiciële vraag vergeleken worden, hebben betrekking op de toelating tot het verblijf van meer dan drie maanden van een vreemdeling die geen onderdaan is van een Staat van de Europese Unie en die zich bij zijn echtgenoot in België wenst te voegen. Er bestaat evenwel tussen de twee situaties een verschil dat op een objectief criterium berust : de nationaliteit van de echtgenoot bij wie men zich voegt. In het eerste geval gaat het om een Belg, in het tweede om een vreemdeling.

B.10. Het verschil in behandeling houdt verband met de door de wetgever nagestreefde doelstelling, die erin bestaat de immigratie af te remmen en toch rekening te houden met de toestand van vreemdelingen die banden hebben met Belgen. Met die doelstelling is niet strijdig dat de gezins-

hereniging van twee vreemde echtgenoten aan strengere voorwaarden wordt onderworpen dan de gezinshereniging van twee echtgenoten van wie er één Belg is.

B.11. Door de administratieve overheid in de mogelijkheid te stellen na te gaan of de samenwoning van de echtgenoten werkelijk en duurzaam is, maakt de betwiste bepaling een inmenging mogelijk in het privé- en gezinsleven die slechts toelaatbaar is wanneer zij voldoet aan de voormelde vereisten van artikel 8 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens.

B.12. Door te eisen dat de echtparen van vreemdelingen die geen onderdanen zijn van een Lid-Staat van de Europese Unie en de gezinshereniging genieten, zich niet alleen in de rechtssituatie van echtgenoten maar bovendien in de feitelijke situatie van samenwonende echtgenoten bevinden, mengt de wetgever zich in het privé-leven van de betrokkenen op een manier die niet onevenredig is, voor zover die vereiste zich ertoe beperkt de administratieve overheid in de gelegenheid te stellen, binnen een redelijke termijn, na te gaan of de samenwoning werkelijk en duurzaam is. Een dergelijke controle, waarin de wet zoals geïnterpreteerd door de Raad van State voorziet, vormt een inmenging in het privé-leven van de betrokkenen die toegestaan is door lid 2 van artikel 8 van het Europees Verdrag.

B.13. Weliswaar kan de procureur des Konings een vordering instellen om de schijnhuwelijken door een rechterlijke uitspraak te laten vernietigen, maar het algemeen belang vereist ook dat tot de weigering van toelating onverwijld kan worden besloten, wanneer klaar blijkt dat gehuwde vreemdelingen nooit hebben samengewoond of dat zij definitief hebben opgehouden samen te wonen.

B.14. De administratieve overheid zou zich wel op ontoelaatbare wijze in het privé-leven en het gezinsleven van de betrokkenen mengen indien zij haar beslissing zou nemen buiten een redelijke termijn of indien zij een scheiding die niet effectief en duurzaam is als een voorwendsel zou gebruiken om de toelating tot het verblijf te weigeren. Het komt de Raad van State toe te beoordelen of de administratie, bij het toepassen van artikel 10, 4^e, van de wet van 15 december 1980, haar bevoegdheden niet te buiten gaat op onevenredige wijze inbreuk te maken op de eerbiediging van het privé-leven en het gezinsleven.

B.15. Het Hof merkt op dat, bij de wet van 6 augustus 1993, die niet van kracht was toen

de voor de Raad van State bestreden beslissing werd genomen, de wetgever de termijn waarbinnen de administratie haar beslissing moet nemen, bepaalde op maximum een jaar behoudens een met redenen omklede verlenging van drie maanden (artikel 12*bis* van de wet van 15 december 1980).

B.16. Onder voorbehoud van de interpretatie die gegeven is in B.12 tot B.14, dient op de eerste vraag negatief te worden geantwoord.

Ten aanzien van de tweede vraag

B.17. De beweerde discriminatie zou bestaan tussen Belgen en vreemdelingen, aangezien de eerstgenoemden gescheiden kunnen leven zonder andere gevolgen dan die waarin voorzien is door het Burgerlijk Wetboek, terwijl de laatstgenoemden bovendien het recht verliezen om in België te verblijven.

B.18. Uit het recht op eerbiediging van het privé-leven en het gezinsleven, gewaarborgd bij artikel 22 van de Grondwet en bij artikel 8 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens, volgt de vrijheid te huwen en te scheiden.

B.19. Wanneer bepaalde rechten afhankelijk zijn van het bestaan van een gezin en die voorwaarde in overeenstemming is met het nagestreefde doel, hetgeen ten deze het geval is om de in B.10 uiteengezette reden, moet de overheid kunnen nagaan of die voorwaarde is vervuld, voor zover de wetgever geen onevenredige inmenging toestaat in het privé-leven en het gezinsleven van diegenen bij wie dat onderzoek wordt verricht.

B.20. Wanneer aan de echtgenoot van een vreemdeling die geen onderdaan is van een Lid-Staat van de Europese Unie werd toegestaan meer dan drie maanden in België te verblijven om zich bij zijn echtgenoot te voegen, zijn de feitelijke scheiding of de echtscheiding zonder invloed op die toelating. Enkel de vernietiging van het huwelijk op de grond dat het zou zijn voltrokken met het enige doel zich te beroepen op artikel 10, 4^o, van de wet van 15 december 1980 kan de beslissing tot toelating opnieuw in het geding brengen.

B.21. Doordat de controlemaatregel enkel wordt toegestaan in de periode vóór de

beslissing tot toelating en binnen de in B.12 tot B.14 gepreciseerde perken wordt uitgeoefend, vormen de controle van de voorwaarde vermeld in artikel 10, 4°, en de beslissing waarbij toelating wordt geweigerd, die eruit kan voortvloeien, geen buitensporige inmenging in het privé-leven en het gezinsleven van diegenen die erom verzoeken dat artikel te genieten.

B.22. Onder voorbehoud van de interpretatie in B.21, dient de tweede prejudiciële vraag negatief te worden beantwoord.

Om die redenen,

het Hof

zegt voor recht :

Artikel 10, 4^o, van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen schendt niet, onder voorbehoud van de in B.12 tot B.14 en in B.21 gegeven interpretatie, de artikelen 10 en 11 van de Grondwet.

Aldus uitgesproken in het Frans en het Nederlands, overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, op de openbare terechtzitting van 9 januari 1996.

De griffier,

De voorzitter,

L. Potoms

M. Melchior